

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. R. Minnée
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Minnée,

datum 17 oktober 2012 Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag nieuwe opleiding van Fontys Hogescholen ten behoeve van de hbo bacheloropleiding IFBM (International Fresh Business Management) te Venlo.

onderwerp
advies nieuwe opleiding
hbo bachelor
IFBM (International Fresh
Business Management)
Fontys Hogescholen
Venlo

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

ons kenmerk
2012/019

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,
met vriendelijke groet,

bijlagen
advies CDHO

Mw. mr. R.G.K. Voss
vicevoorzitter CDHO

pagina 4 van 5 economisch opgeleiden op hbo niveau sterker zijn (bijlage 8 p. 32). De commissie oordeelt dat de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden voldoende aannemelijk zijn gemaakt.

Beoordeling voorwaarde e Beleidsregel

De commissie is van oordeel dat de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur in voldoende mate is verzekerd. In haar overwegingen heeft de commissie betrokken dat er vier aanpalende lectoraten, een convenant met groene onderwijsinstellingen en allianties met het (regionale) bedrijfsleven bestaan in het kader van de ontwikkeling Greenport Venlo. Aanvrager heeft een aantal adhesiebetuigingen van bedrijven en overheidsinstanties bijgevoegd. Aangezien de adhesiebetuigingen de vorm hebben van een standaardbrief en er geen concrete toezeggingen worden gedaan met betrekking tot stageplaatsen, baanopeningen, financiële ondersteuning of andere vormen van daadwerkelijke samenwerking heeft de commissie deze adhesiebetuigingen niet bij de beoordeling betrokken. De doorlopende leerlijnen vanuit havo, vwo en mbo en naar het wetenschappelijk onderwijs zijn goed geborgd.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

mw. mr. R.G.K. Voss
vicevoorzitter

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding

Aan de hand van de in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4.1 van deze Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen ten minste voldoet aan één van de voorwaarden a, b of c en tevens aan de beide voorwaarden d en e.

Volgens voorwaarde a draagt de opleiding aantoonbaar bij aan de verdere ontwikkeling van de Nederlandse kennissamenleving doordat de opleiding tegemoet komt aan een door de Minister erkende behoefte aan nieuwe beroepen of aan door de Minister noodzakelijk geachte nieuwe ontwikkelingen, waaronder wetenschappelijke ontwikkelingen in innovatieve sectoren.

Volgens voorwaarde b draagt de opleiding aantoonbaar bij aan een andere dan onder a genoemde en door de Minister erkende behoefte op terreinen, waarvoor de Rijksoverheid een bijzondere verantwoordelijkheid op stelselniveau draagt.

Volgens voorwaarde c wordt de opleiding gevestigd in een landsdeel waarover bestuurlijke afspraken met de Minister zijn gemaakt om de kennisinfrastructuur aldaar te versterken, om daarmee gebiedsspecifieke knelpunten en achterstandssituaties te verminderen.

Op grond van voorwaarde d mag realisering van een opleiding op langere termijn niet leiden tot substantieel, of indien aan voorwaarde c is voldaan tot bovenmatig, nadelige effecten voor de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur op het desbetreffende onderwijs- en onderzoeksterrein.

Volgens voorwaarde e is de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur voldoende verzekerd.

Ministerie van OCW
t.a.v. de Staatssecretaris
drs. H. Zijlstra
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Advies **Geachte heer Zijlstra,**

Op 13 juli 2012 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Fontys Hogescholen om de opleiding hbo bachelor International Fresh Business Management als bekostigde opleiding te verzorgen te Venlo. Op 18 juli is de behandeling van de aanvraag opgeschort aangezien in onvoldoende mate was afgestemd met verwante opleidingen en de commissie enkele nadere vragen wilde stellen. Op 17 september 2012 is een deel van deze aanvullende informatie ontvangen. Bij deze stukken ontbraken echter de verslagen van het afstemmingsoverleg met andere aanbieders van de hbo bacheloropleiding Logistiek & Economie. Op verzoek van aanvrager is de termijn met een maand verlengd. Op 17 oktober is deze aanvullende informatie ontvangen en beschikte de commissie over de voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens. Op die dag is de behandeling voortgezet.

datum
17 oktober 2012

onderwerp
nieuwe opleiding
Fontys Hogescholen
hbo bachelor
International Fresh Business
Management
Venlo

ons kenmerk
2012/019

bijlagen
Beoordelingskader
Aanvraag

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Fontys Hogescholen om de opleiding hbo bachelor International Fresh Business Management (hierna; IFBM) als bekostigde opleiding in Venlo te realiseren.

Aanvrager geeft aan dat de opleiding in de sector Economie wordt gesitueerd, dus niet in de sector Landbouw. Het zwaartepunt in het vakkenpakket ligt op marketing, logistiek en economie. Daarnaast verwerven de studenten communicatieve vaardigheden (waaronder ook taalbeheersing Duits en Engels) en doen zij kennis op over het omgaan met versproducten. Volgens aanvrager is er, mede vanwege de verdere ontwikkeling van Greenport Venlo, behoefte aan een hele opleiding gericht op logistiek, economie en marketing in de sector 'fresh'. Volgens aanvrager volstaat de huidige afstudeerrichting Food & Flower Management vanuit de bacheloropleidingen International Marketing of Logistiek & Economie niet. Afgestudeerden IFBM kunnen aan de slag als zelfstandig ondernemer, marketing manager, product manager, logistiek manager of inkoper.

Aanvrager doet een goed onderbouwd beroep op voorwaarden a, b, d en e van de Beleidsregel.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan voorwaarden b, d en e van de Beleidsregel.

pagina 2 van 5 *Beoordeling voorwaarde a*

De opleiding komt niet tegemoet aan een door de Minister erkende behoefte aan nieuwe beroepen of aan door de Minister erkende noodzakelijke ontwikkelingen in innovatieve sectoren. De beroepen waar de opleiding IFBM voor opleidt, o.a. logistiek manager, inkoper en productmanager, zijn bestaande beroepen. De vakgebieden binnen de opleiding IFBM (marketing, logistiek, economie etc.) zijn niet nieuw, noch is de combinatie van deze vakken dermate innovatief dat van een door de Minister erkend geheel nieuw terrein gesproken kan worden. Deze combinatie wordt immers al door aanvrager zelf aangeboden in de afstudeerrichting Food & Flower Management (FFM). De commissie concludeert dat niet is voldaan aan voorwaarde a van de Beleidsregel.

Beoordeling voorwaarde b Beleidsregel

De aanvraag voldoet aan voorwaarde b van de Beleidsregel aangezien de opleiding aantoonbaar bijdraagt aan een door de Minister erkende behoefte op terreinen waarvoor de Rijksoverheid een bijzondere verantwoordelijkheid op stelselniveau draagt, te weten het topsectorenbeleid met betrekking tot de door het departement van EL&I geïdentificeerde sector Agro & Food. De commissie heeft in haar oordeel betrokken dat in de Human Capital Agenda Agro & Food en Tuinbouw & Uitgangsmaterialen, die deel uitmaakt van het topsectorenbeleid, is aangegeven dat bij opleidingen rondom 'food' en tuinbouw meer nadruk gelegd moet worden op ondernemerschap en ondernemersvaardigheden (p. 29). Bovendien moeten studenten meer praktijkervaring opdoen in regionale economische clusters (p. 33). Greenport Venlo is aangewezen als het kerncluster voor de ontwikkeling van de Nederlandse tuinbouwketen. In het advies van de Commissie Nijkamp, Vitaal tuinbouwcluster 2040, is aangegeven dat verbetering van de logistiek essentieel is, ook in het kader van verduurzaming van de sector (p. 8). De aanbevelingen uit dit advies zijn uitgewerkt in de Strategische Agenda Mainport 2010-2013: denken en doen! van de koepelorganisatie Greenport Holland. Tenslotte beantwoordt de opleiding IFBM aan het door de Rijksoverheid geplaatste beleidsaccent ondernemerschap.

Beoordeling voorwaarde d Beleidsregel

Aanvrager heeft afstemmingsoverleg gevoerd met een aantal hogescholen (HAS Den Bosch, Hogeschool Zuyd, Hogeschool Arnhem-Nijmegen, Hogeschool INHolland en Van Hall Larenstein) en met de Universiteit Wageningen. Op verzoek van de CDHO heeft aanvrager aanvullend afstemmingsoverleg gevoerd met de Hogeschool Utrecht, Stenden Hogeschool, NHTV, Windesheim en Hogeschool van Amsterdam. De HAN maakt als enige formeel bezwaar tegen het voornemen van aanvrager omdat de HAN van mening is dat verdere uitbreiding van het opleidingsaanbod in deze sector niet wenselijk is en bovendien de gewenste vernieuwing ook binnen de bestaande opleiding International Business Management (IBM) gerealiseerd kan worden. Aanvrager weerlegt dit bezwaar door te stellen dat de inhoud van de voorgenomen nieuwe opleiding dermate afwijkt van IBM dat een aparte opleiding noodzakelijk is. Dit vanwege het feit dat deze opleiding niet louter bedrijfseconomisch van aard is zoals IBM, maar juist het accent legt op logistiek en het werken met verse producten. De commissie acht deze weerlegging van het bezwaar houdbaar, maar tekent aan dat de naam die aanvrager de opleiding heeft gegeven kan leiden tot verwarring over de inhoud. De commissie zou een meer herkenbare en algemene naam met daaraan een toevoeging, bijvoorbeeld Logistiek & Economie/Fresh, prefereren.

pagina 3 van 5 Aanvrager heeft een instroomonderzoek laten uitvoeren en heeft daarbij zowel de Nederlandse als de Duitse en overige internationale potentiële instroom betrokken. De huidige instroom in de afstudeerrichting FFM bestaat jaarlijks uit ca. 55 studenten. Aanvrager concludeert op grond van het onderzoek dat ca. 155 scholieren een hbo opleiding in deze sector in Venlo willen volgen. Aanvrager corrigeert dit cijfer door ervan uit te gaan dat zo'n 20% van deze geïnteresseerden daadwerkelijk zal instromen in deze opleiding, waardoor de instroomprognose uitkomt op ruim 30 studenten in het eerste jaar van de opleiding. Naast deze Nederlandse studenten verwacht aanvrager ook substantiële instroom uit het buitenland, ook circa 30 studenten, met name uit Duitsland en Centraal- en Oost-Europese landen. De commissie acht deze prognose realistisch, ook gezien de stabiele eerstejaarsinstroom bij opleidingen Logistiek & Economie bij andere hogescholen.

Instelling	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/2011
Windesheim	78	68	68	61	70	69
Fontys	86	90	100	114	143	121
INHOLLAND	38	48	43	46	42	55
Hogeschool Rotterdam	123	123	131	175	114	127
Hogeschool Utrecht	56	42	48	49	47	46
HvA	67	86	70	56	80	68
HAN	141	214	171	219	210	193
NHTV	69	95	65	65	100	94
Stenden	103	70	63	64	78	51

Bron: Criho

Aanvrager heeft een arbeidsmarktonderzoek laten uitvoeren onder werkgevers en organisaties die zicht hebben op de arbeidsmarktontwikkelingen rond Venlo (Kamer van Koophandel, gemeente). Uit dit onderzoek blijkt dat er een tekort is aan hbo'ers in de sector Agribusiness in de regio Venlo. Het betreft zowel de Nederlandse als de Duitse arbeidsmarkt. De arbeidsplaatsen zijn voornamelijk te vinden in de logistieke en tuinbouwsector en qua functies is er met name ruimte voor coördinatoren en managers; mensen die het grotere geheel van de keten kunnen overzien. De huidige managers zijn vaak laag opgeleid en hebben moeite met de toegenomen complexiteit van de sector (p. 8 bijlage 6: het probleem is de professionaliteit, niet de 'handjes').

Het arbeidsmarktonderzoek van E,til (Economisch, technologisch Instituut Limburg) heeft betrekking op de effecten voor de arbeidsmarkt van de ontwikkeling van Greenport Venlo. Uit dit onderzoek, onder andere gebaseerd op cijfers van ROA en CBS, blijkt dat er met name groei zit in de distributiesector. Men verwacht een groei van ca. 540 werkzame personen in de periode 2010-2016, waarvan een groot deel op hbo niveau. Daarnaast is er sprake van een (betrekkelijk geringe) vervangingsvraag op hbo niveau. Uit het onderzoek blijkt dat bij een volledig vevangingsneutraal scenario relatief veel leerlingen instromen in economische hbo opleidingen terwijl de tekorten het grootst zullen zijn bij de technisch opgeleiden (bijlage 8 p. 28). In een meer beleidsgestuurd scenario zal juist de behoefte aan